Beantwoording technische vragen D'66 over de 2e bestuursrapportage 2024

Vraag 1
De D66 fractie heeft geconstateerd dat de tweede bestuursrapportage niet compleet is. In de rapportage ontbreken namelijk de prestatie-indicatoren[1]. Met alleen de financiële resultaten, maar zonder een actueel inzicht in de maatschappelijke resultaten, wordt de raad niet in staat gesteld om te (be-)sturen. We ontvangen daarom graag zo snel mogelijk alsnog de indicatoren om ons een beeld te kunnen vormen over mogelijke/gewenste bijstellingen. Zodat we in de raad daarover een geïnformeerd debat kunnen voeren en onderbouwd de noodzakelijke besluiten kunnen nemen.

Antwoord
Bij het vaststellen van de prestatie- en effectindicatoren is ook vastgesteld dat de meeste indicatoren alleen jaarlijks of tweejaarlijks gemeten worden, zoals de Monitor Sociale kracht.
Deze kunnen dus niet gedurende het jaar geleverd worden en worden alleen bij de jaarrekening meegeleverd. Wel kunnen we de voortgang op de activiteiten in de begroting meegeven als extra informatie aan de raad.
In de bijlage is een rapportage op de voortgang van de activiteiten uit de begroting 2024 toegevoegd. Het gaat om de activiteiten onder de kopjes 'Wat gaan we daarvoor doen?" Deze teksten uit de programmabegroting zijn omgezet naar activiteiten. Met een kleur is aangegeven of de activiteiten naar verwachting gerealiseerd gaan worden. De peildatum is 1 september 2024.
De voortgang wordt in de volgende kleuren weergegeven:
Groen = uitvoering conform planning
Oranje = onzeker of planning wordt gehaald
Rood = wordt niet conform planning gehaald
Bij een oranje of rode kleur is een toelichting vermeld op de afwijking.

Vraag 2
De fractie is verbaasd over de meevaller van 5,6 miljoen op de opvang van ontheemde Oekraïners. Er ontbreekt een inhoudelijke toelichting op deze meevaller. Gezien de omvang van het bedrag ontvangen we graag een gedegen verantwoording, met in ieder geval de volgende elementen:

a. Wat waren de bestedingsdoelen van de ontvangen middelen? Hebben we die doelen (voldoende) bereikt? En hebben we dus wel alles gedaan wat redelijkerwijs van de gemeente verwacht had kunnen worden, bijvoorbeeld qua huisvesting, zorg, begeleiding, ondersteuning, etc.? Ook naar inwoners en lokale partners die voor opvang hebben gezorgd?
b. Had de raad eerder kunnen/moeten begrijpen dat er een reële kans was op zo'n groot overschot?
c. Is het niet zuur dat we nu overwegen om een substantieel bedrag te reserveren voor de opvang van vluchtelingen in Houten Oost, terwijl het initiatief op de Essenkade vorig jaar is gestrand op een relatief beperkt exploitatietekort?

Antwoorden
a. Met het opgang komen van de stroom van Oekraïense ontheemden is er via de veiligheidsregio's een dringend beroep op gemeenten/burgemeesters gedaan om tot tijdelijke opvang van deze nieuwe stroom vluchtelingen te komen, naast de al ingewikkelde realisatie van de overige vluchtelingen stromen. Daartoe zijn de gemeentebesturen door tijdelijke wetgeving in staat gesteld om te kunnen handelen. De doelen waren snelle en goed leefbare opvanglocatie te realiseren, naar eigen inzicht afhankelijke van de lokale mogelijkheden. Binnen de gemeente Houten is daartoe in eerste instantie gezocht naar mogelijkheden binnen de eigen voorraad van vastgoed. De opvang is adequaat en snel geregeld, mede door de grote ambtelijke inzet vanuit onze eigen organisatie maar ook de bereidwilligheid van serviceclubs, kerken en particulieren die vrijgevig hun woningen beschikbaar stelden voor een eerste opvang. Er is gekozen voor snelheid, sobere opvang die door snelle verbouwingen tot stand konden komen (De Vuurtoren, Merantihout, daarna Hofspoor en De Molen).
   Naast het beschikbaar krijgen van opvangplaatsen is er ook direct gekeken naar de noodzakelijke ondersteuning op het gebied van veiligheid zowel vanuit het team veiligheid van de gemeente zelf die hier veel uren in hebben gestoken, de politie, onze toezichthouders, de brandweer (fysiek en sociaal, zorg voor de mensen die uit een oorlogsgebied komen, zorg voor de kinderen, beschikbaar onderwijs, inrichting van de kamers en maatschappelijke ondersteuning vanuit bijv VanHouten&Co etc. Veelal met veel hulp van buitenaf. Naar nu blijkt hebben we dat best goed

vorm gegeven. Er komen bijvoorbeeld zeer regelmatig verzoeken binnen van ontheemden die graag naar Houten willen omdat ze elders minder prettig wonen. Dit wordt ook bevestigd door onder andere HOD, de ingehuurde beheersorganisatie die ook bij opvanglocaties elders in het land beheerder is. Veel gemeentes hebben geld overgehouden aan de opvang van Oekraïners omdat in het begin onduidelijk was welke totaal kosten met de opvang landelijk gemoeid zouden zijn, snelheid geboden was. Anderzijds zijn er ook gemeenten die vanwege hoge opvangkosten, bijvoorbeeld in boten of hotels niet uitkomen met de bijdrage.
De vergoedingen zijn in het begin ruim gesteld om de opvang te versnellen waar mogelijk. Van het bedrag is 3,7 miljoen over uit de jaren 2022 en 2023. Wat betreft 2024 gaat het om een raming. Volgens de prognose blijft er mogelijk 1,9 over als de aantallen blijven zoals ze nu zijn, er niet meer mensen zich melden nu de oorlog voortduurt. De landelijke prognose voor 2025 laten een stijging zien van het aantal op te vangen Oekraïense ontheemden, reden waarom het kabinet wederom een oproep heeft gedaan het aantal gemeentelijke opvangplekken te verruimen.

b. De vergoeding voor Oekraïne opvang was bij de start ruim, juist om gemeenten in staat te stellen naar eigen inzicht de opvang te realiseren op basis van maatwerk. In de afgelopen twee en half jaar is de vergoeding wel steeds verder omlaag gegaan. Naar verwachting gaat per 1 januari 2025 de dagvergoeding wederom met 20 euro omlaag. Tot dit jaar was niet definitief bekend of de bevoorschotting met terugwerkende kracht zou worden verrekend naar werkelijk gemaakte kosten of dat er een terugvordering zou volgen door het ministerie. Het Rijk heeft daar om haar moverende reden recent dus van afgezien.

c. Het was ten tijde van het besluit over de Essenkade niet duidelijk of en welk deel van de rijksbijdrage moest worden terugbetaald.

Bijlage: Rapportage voortgang activiteiten 2024